

Avaluació de polítiques públiques

F. Xavier Ballart Hernández

PID_00196149

Material docent de la UOC

F. Xavier Ballart Hernández

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats pel professor: Albert Padró-Solanet Grau (2014)

Primera edició: febrer 2014
© F. Xavier Ballart Hernández
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2014
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Disseny: Manel Andreu
Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

Aquesta és la primera assignatura que tracta sobre l'avaluació de programes i polítiques públiques. L'avaluació és una pràctica professional i una disciplina acadèmica que emergeix com a conseqüència de la pressió que experimenten les institucions públiques per donar resposta a les demandes dels ciutadans sobre la mesura en què les intervencions públiques produeixen una millora en el benestar social, de quina manera es produeix aquesta millora i si hi ha maneres alternatives d'intervenir que podrien ser més efectives o eficients.

Si bé en l'entorn acadèmic dels cursos, les publicacions i els congressos, l'avaluació de programes i polítiques és percebuda com una forma de recerca i està força ben delimitada, en el món real de la gestió pública pot donar lloc a actuacions i a estudis molt variats. En aquesta assignatura es par-teix de la distinció entre activitats de **seguiment** o de control de gestió per mitjà d'indicadors i d'estudis d'**avaluació** sobre la base de tècniques i mètodes d'investigació social. Sobre aquesta distinció el curs es podria limitar a l'avaluació pròpiament dita. Hem considerat, però, que, per als estudiants de gestió i administració pública, té més sentit incloure la discussió sobre els indicadors ja que a la vida professional, la primera aproximació al tema de la rendició de comptes sol passar pels indicadors i aquests són la matèria primera dels esforços d'anàlisi més complexos.

La major part del curs es dedica, però, a l'avaluació de programes, a la qual ens aproximem des de tres perspectives: conceptual, teòrica i metodològica. Els tres primers mòduls s'ocupen de tres qüestions independents:

Mòdul 1. La mesura de l'acompliment o *performance* per mitjà d'indicadors

Mòdul 2. La definició de l'avaluació, els seus propòsits, tipus i ús

Mòdul 3. Els teòrics de l'avaluació de programes i les principals teories que són en la base de la pràctica

Els elements de caràcter més pràctic es troben en els tres mòduls següents, que presenten tres tipus d'avaluacions i la manera com es porten a terme:

Mòdul 4. L'avaluació del disseny i les anàlisis de necessitats

Mòdul 5. L'avaluació de la implementació

Mòdul 6. L'avaluació d'impacte

Cada mòdul presenta el tema i s'acompanya de dues o tres lectures. En els mòduls 2, 4, 5 i 6 es recomanen les guies pràctiques Ivàlua de la Generalitat de Catalunya que tracten sobre la mateixa qüestió i coincideixen força amb les explicacions del curs. Juntament amb els textos que completen les explicacions de cada mòdul es proposa la lectura d'un o dos exemples d'avaluacions reals que serveixen per a il·lustrar el que s'ha presentat prèviament i per a plantejar les qüestions sobre les quals ha de reflexionar l'estudiant.

Finalment, volem comentar que el govern central va crear l'any 2007 una Agència Estatal per a l'Avaluació de les Polítiques i la Qualitat dels Serveis Públics (AEVAL), mentre que la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona van crear Ivàlua poc després. Ambdós organismes promouen la cultura de l'avaluació dels serveis públics organitzant cursos, posant a disposició de tothom recursos per mitjà dels webs respectius i realitzant estudis d'avaluació que en el cas de l'Ivàlua han assolit un nivell de complexitat notable. En sentit contrari, el creixement del personal dedicat als òrgans de control parlamentari de l'administració com el Tribunal de Comptes / Sindicatura de Comptes i el Defensor del Poble / Sindicatura de Greuges no ha comportat l'entrada d'aquests organismes en la pràctica de l'avaluació.

Continguts

Mòdul didàctic 1

La mesura de l'acompliment per mitjà d'indicadors

F. Xavier Ballart Hernández

1. El model clàssic de mesura de l'acompliment per mitjà d'indicadors
2. Els problemes dels sistemes de mesura per mitjà d'indicadors
3. Lectures obligatòries

Mòdul didàctic 2

Què és avaluar? Propòsits, tipus i gestió de l'avaluació

F. Xavier Ballart Hernández

1. Què és avaluar polítiques i programes?
2. Propòsits
3. Tipus
4. Utilitat de l'avaluació, gestió orientada a maximitzar-ne l'ús
5. Lectures obligatòries

Mòdul didàctic 3

Els teòrics de l'avaluació, conèixer les teories de base

F. Xavier Ballart Hernández

1. L'arbre d'Alkin
2. L'avaluació com una qüestió de mètodes
3. L'avaluació com a judici valoratiu
4. L'avaluació com a eina útil
5. Lectures obligatòries

Mòdul didàctic 4

Anàlisi del disseny de la política i de les necessitats

F. Xavier Ballart Hernández

1. Polítiques i programes com a objecte d'avaluació
2. Finalitats, objectius i hipòtesis en què es basa la intervenció
3. Definició del problema i anàlisi de les necessitats
4. Lectures obligatòries

Mòdul didàctic 5

Avaluació de la implementació

F. Xavier Ballart Hernández

1. Les preguntes relacionades amb l'avaluació de la implementació
2. Anàlisi de la població que rep els serveis
3. Anàlisi dels procediments i de les activitats realitzades
4. Anàlisi de les relacions entre diferents organitzacions
5. Lectures obligatòries

Mòdul didàctic 6

Avaluació d'impacte

F. Xavier Ballart Hernández

1. La idea de l'avaluació d'impacte
2. Com es fa?
3. Lectures obligatòries